

Міжнародні економічні відносини

УДК 330.3

Родіонова Тетяна Андріївна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри
світового господарства і міжнародних економічних відносин
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

Rodionova Tetiana

*PhD in Economics, Associate Professor of the
Department of World Economy and International Economics
Odesa I.I. Mechnikov National University*

Горянська Дар'я Юріївна

*студентка
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

Horianska Daria

*Student of the
Odesa I.I. Mechnikov National University*

**ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄС ТА УКРАЇНИ ПІД
ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ
FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES OF THE EU AND UKRAINE
DURING THE FULL-SCALE INVASION OF RUSSIA IN UKRAINE**

Анотація. У результаті глибокого аналізу діяльності Європейського Союзу та України під час повномасштабного російського вторгнення виявлено, що наслідки цього конфлікту вплинули на широкий спектр аспектів економічного та соціального розвитку обох сторін. Зокрема, після повномасштабного вторгнення значна кількість українців, а саме 4,2 мільйона осіб, звернулася за притулком до країн ЄС, зробивши акцент на переважно таких країнах, як Німеччина, Польща та Чехія. На додаток до

масштабної міграції в статті висвітлено тенденції росту макрофінансової допомоги від ЄС, яка досягла 3 мільярдів євро в січні та 1,5 мільярда євро щомісячно з березня до жовтня 2023 року. Спільна фінансова підтримка ЄС та його членів склала суму 131,9 мільярда євро, що свідчить про рішучі дії Європи задля допомоги Україні в умовах повномасштабного вторгнення. Військова допомога, зокрема від США та ЄС, склала близько 40 мільярдів євро, а гуманітарна допомога охоплювала різні сектори, зокрема притулок (27%), грошова допомога (24%) та інші напрямки. У світлі досліджень торговельних відносин між Україною та ЄС, зазначено, що попередні тенденції росту в 2021 році були різко перервані вторгненням, що призвело до стрімкого зниження торговельного обсягу. Інвестиційна діяльність також була проаналізована, показавши, що прямі інвестиції ЄС в Україну зменшились на 12 мільярдів доларів США, вказуючи на недовіру інвесторів через воєнні дії. З іншого боку, інвестиції з України в ЄС зросли на 500 мільйонів доларів США, оскільки інвестори віддавали перевагу стабільній зоні країн ЄС. Окрім того, стаття досліджує інфляційні процеси в 27 країнах ЄС під час повномасштабного вторгнення та проводить регресійний аналіз, спрямований на визначення факторів, що найбільше впливають на цей макроекономічний показник. Результати аналізу показують, що грошові перекази є ключовим чинником, що визначає інфляційні тенденції в ЄС, а також визначаються інші значущі фактори, такі як ВВП, безробіття та чиста міграція. Усі ці аспекти аналізу підкреслюють серйозні труднощі, з якими стикається ЄС та Україна в контексті вторгнення та вказують на важливість розуміння та реагування на складні економічні виклики, що виникають у зв'язку з цією кризою.

Ключові слова: Україна, Європейський Союз, повномасштабне вторгнення, інфляція, торговельні відносини, інвестиційні потоки.

Summary. *As a result of an analysis of the activities of the European Union and Ukraine during the full-scale Russian invasion, it was found that the consequences of this conflict affected a wide range of aspects of both sides' economic and social development. In particular, after the full-scale invasion, a significant number of Ukrainians, namely 4.2 million people, applied for asylum in EU countries, focusing mainly on such countries as Germany, Poland, and the Czech Republic. In addition to large-scale migration, the article highlights trends in macro-financial assistance from the EU, which reached €3 billion in January and €1.5 billion monthly from March to October 2023. The joint financial support of the EU and its members amounted to 131.9 billion euros, which shows the decisive actions of Europe to help Ukraine in the face of a full-scale invasion. Military aid, particularly from the US and the EU, amounted to about €40 billion, while humanitarian assistance covered various sectors, including asylum (27%), cash aid (24%), and other areas. In light of studies of trade relations between Ukraine and the EU, it is stated that previous growth trends in 2021 were sharply interrupted by the invasion, which led to a sharp decrease in trade volume. Investment activity was also analyzed, showing that EU direct investment in Ukraine fell by US\$12 billion, indicating investor distrust due to the hostilities.*

On the other hand, investments from Ukraine to the EU increased by USD 500 million, as investors preferred the stable zone of the EU countries. In addition, the article examines the inflation processes in the 27 EU countries during the full-scale invasion. It conducts a regression analysis to identify the factors that most significantly influence this macroeconomic indicator. The analysis results show that remittances are a crucial determinant of inflationary trends in the EU, and other essential factors such as GDP, unemployment, and net migration are also identified. All these aspects of the analysis highlight the severe difficulties facing the EU and Ukraine in the context of the invasion and point to the importance of understanding and responding to the complex economic challenges arising from this crisis.

Key words: *Ukraine, European Union, full-scale invasion, inflation, trade relations, investment flows.*

Постановка проблеми. У світлі повномасштабного вторгнення росії в Україну і його впливу на регіональну та міжнародну стабільність, стаття ставить за мету ретельне дослідження діяльності Європейського Союзу та України, які стикнулись з різними економічними проблемами. Проблема, яку стаття прагне вирішити, полягає в комплексному розкритті економічних, соціальних і гуманітарних аспектів, пов'язаних із вторгненням, та визначенні стратегій та рішень, що дозволять ефективно впоратися із викликами, що виникають у зв'язку із зазначеним конфліктом.

Ключові аспекти, що вимагають уваги, включають еміграцію з України до країн ЄС та вплив цього явища на соціально-економічні умови як в Україні, так і в країнах-членах ЄС. Також актуальним є розгляд фінансової допомоги, що надається ЄС та його членами, та її ефективності в умовах кризи. Питання торговельних відносин та інвестицій в контексті вторгнення також вимагає детального розгляду, зокрема врахування впливу військових дій на ці аспекти.

Наступним ключовим елементом є аналіз інфляційних процесів в країнах ЄС та їх зв'язок з подіями в Україні. Відомо, що події такого масштабу можуть вплинути на економічну стабільність, та отже, це питання вимагає глибокого розгляду в контексті взаємодії різних економічних факторів.

Отже, проблема, яку стаття вирішує, – це вивчення та аналіз впливу повномасштабного вторгнення на різні аспекти життя та розвитку України та ЄС, а також формування рекомендацій для подолання негативних наслідків конфлікту та забезпечення подальшого стабільного розвитку регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті "Соціально-економічний розвиток ЄС на тлі війни в Україні" автори досліджують вплив війни в Україні на соціально-економічний стан країн Європейського союзу (ЄС). В результаті кореляційного аналізу встановлено тісний зв'язок між ринком праці, рівнем безробіття, загальною зайнятістю та іншими показниками. Виявлені різниці в економічному впливі війни на країни ЄС, зокрема негативні наслідки для Польщі та Латвії в сферах екології та економіки. Автори аналізують зміни в комплексному показнику соціально-економічного розвитку протягом п'яти місяців вторгнення росії в Україну (лютий–вересень). Результати свідчать про різниці в розвитку країн ЄС, і деякі з них досягли позитивних результатів навіть на фоні конфлікту. Автори закликають до координації економічних політик країн ЄС та наголошують на важливості солідарності та спільних дій для подолання нових економічних та соціальних викликів, що виникають на тлі війни в Україні [2].

У статті "Економічні наслідки та наслідки українсько-російської війни" автори розглядають макроекономічні ефекти війни, зокрема геополітичні ризики, бюджетні трансформації та інвестиції для стабілізації економік. Вони вказують на збільшення витрат на оборону та неминуче пошкодження від війни, навіть якщо вона стимулює внутрішнє виробництво. Автори також аналізують вплив війни на глобальну економіку, зауважуючи на руйнування фінансових ринків та негативний вплив на Європу та Центральну Азію [10].

Стаття "Вплив війни на економіку України" досліджує економічні виклики, які виникають внаслідок російського вторгнення. Автори зазначають значні коливання в економіці, падіння ВВП та інтенсивне зростання цін на товари та послуги. Вони також вивчають проблему безробіття, яка стала особливо актуальною в умовах війни, і вказують на важливість допомоги від країн-партнерів у врегулюванні ситуації.

Погіршення платіжного балансу та його прогнозоване подальше погіршення також висвітлені, свідчачи про складні економічні виклики для України внаслідок війни та інших факторів [17].

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Проаналізувати обсяг та цільове спрямування макрофінансової допомоги від ЄС. Дослідити зміни у торговельних відносинах перед вторгненням та після нього. Проаналізувати вплив військових дій на обсяги торгівлі. Оцінити динаміку інвестицій і їх роль у розвитку економік України та країн ЄС. Проаналізувати динаміку інфляції ЄС в контексті повномасштабного вторгнення в Україну. Здійснити регресійний аналіз для визначення основних факторів, які впливають на інфляцію в країнах ЄС.

Виклад основного матеріалу. З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну близько 4,2 млн українців виїхали до країн ЄС для отримання тимчасового захисту. На рисунку 1 можна побачити дані, в яких країнах ЄС більше отримували тимчасовий захист українці. Основними країнами Європейського Союзу, які приймали українців, що отримували тимчасовий захист, були Німеччина (1 194 900 осіб), Польща (958 655) та Чехія (357 960).

Порівняно з чисельністю населення кожної країни ЄС, найбільша кількість тих, хто отримав тимчасовий захист на кінець вересня 2023 року (див. рис. 3.1) спостерігалася в Чехії (3,35%), Естонії (3,65%), Польщі (2,55%), Болгарії (2,36%) та Латвії (2,60%).

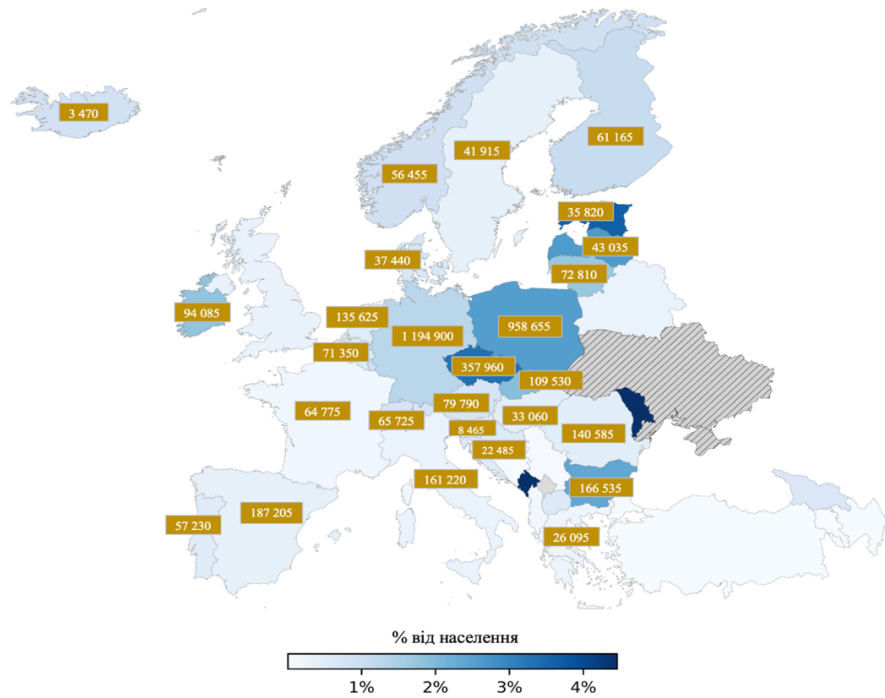

Рис. 1. Громадяни країн, які не входять до ЄС, які виїхали з України і отримали тимчасовий захист наприкінці вересня 2023 року

Джерело: складено автором на основі даних [1]

Оскільки Європейський союз з самого початку повномасштабного вторгнення надає Україні дуже багато різнобічної допомоги, важливо дослідити показники макрофінансової допомоги за період 2022-2023 рр.

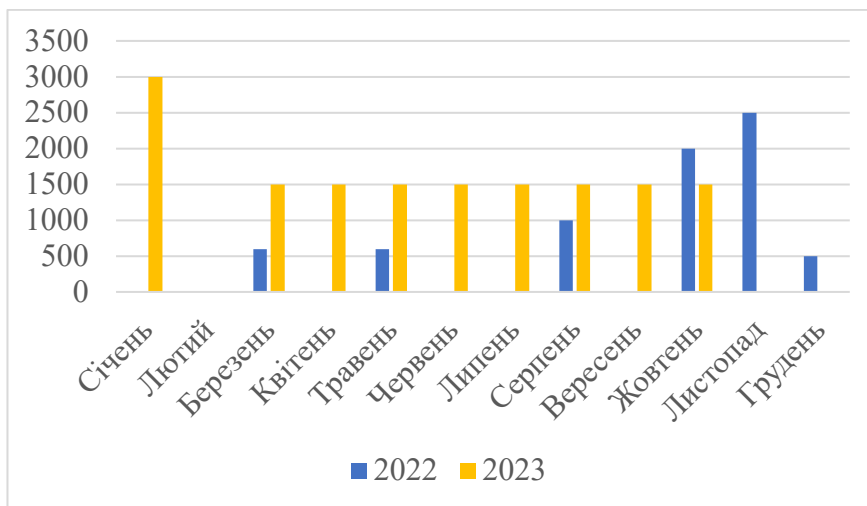

Рис. 2. Макрофінансова допомога від ЄС Україні з початку повномасштабного вторгнення, млн євро

Джерело: складено автором на основі [5]

З графіку вище можна проаналізувати, що загалом макрофінансова допомога за 2023 рік була більшою ніж у 2022 році. В 2022 році в березні та травні ЄС надав Україні допомоги у 600 млн євро. В серпні 2022 року – 1 млрд євро, в жовтні 2022 – 2 млрд євро, в листопаді 2022 року – 2,5 млрд євро, тобто допомога за ці місяці збільшувалась. В грудні 2022 року Україна отримала 500 млн євро. Щодо 2023 року в січні 2023 року була найбільша допомога у розмірі 3 млрд євро, далі в період березня-жовтня 2023 року Україна кожен місяць утримувала від ЄС по 1,5 млрд євро.

Особливо важливо відзначити, що військова допомога виявилася найсуттєвішою складовою допомоги від країн-партнерів. Саме від цієї військової допомоги залежала можливість України стійко вистояти у супротиві з росією. Це стало вирішальним фактором не лише для безпеки України, але й для визначення того, чи буде росія представляти загрозу для європейських країн у майбутньому.

За даними рисунка 4 найбільшу військову допомогу Україна отримала від США та ЄС. Загалом від країн Європейського союзу Україна отримала військової допомоги на приблизно 40 млрд євро. Якщо досліджувати допомогу від країн ЄС по країнам, найбільшу військову допомогу від країн ЄС Україна отримала від Німеччини (17 млрд євро), Норвегії (3,6 млрд євро), Данії (3,5 млрд євро), Польщі (3 млрд євро), Нідерландів (2,5 млрд євро), Канади (1,6 млрд євро), Швеції (1,5 млрд євро), Фінляндії (1,2 млрд євро) та Чеської Республіки (1,06 млрд євро).

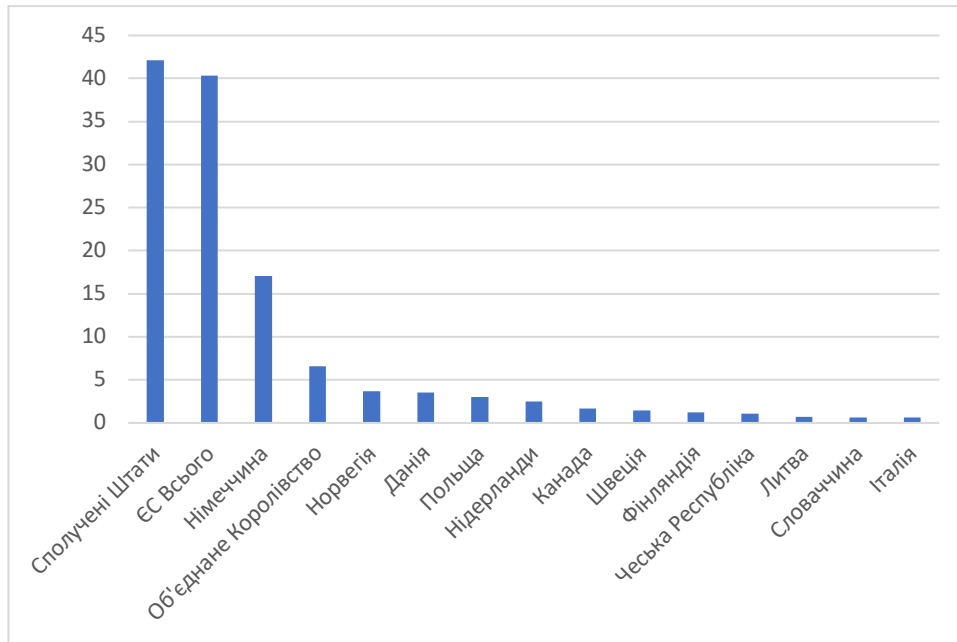

Рис. 3. Військова допомога Україні, млрд євро

Джерело: складено автором на основі даних [1]

Згідно річного гуманітарного фінансування для України, ЄС мобілізував €485 млн на 2022 рік і додатково €300 млн на 2023 рік. Ці кошти будуть використані для подальшого забезпечення громадян гуманітарною допомогою, яка включає в себе різні аспекти, такі як психологічна та психосоціальна підтримка, забезпечення притулку, освіта в надзвичайних ситуаціях, а також грошова допомога для задоволення основних потреб [12].

Аналізуючи сектори фінансової допомоги від ЄС, можна сказати, що найбільше фінансів ЄС виділяло на притулок для людей, які потребували допомоги та захисту, цей показник склав 27%. Грошова допомога склала 24%, на навчання в надзвичайних ситуаціях та здоров'я було виділено по 10%. На захист допомога склала 9%, на воду та гігієну – 8%, їжа та основні потреби – 5% та протимінна діяльність – 2%.

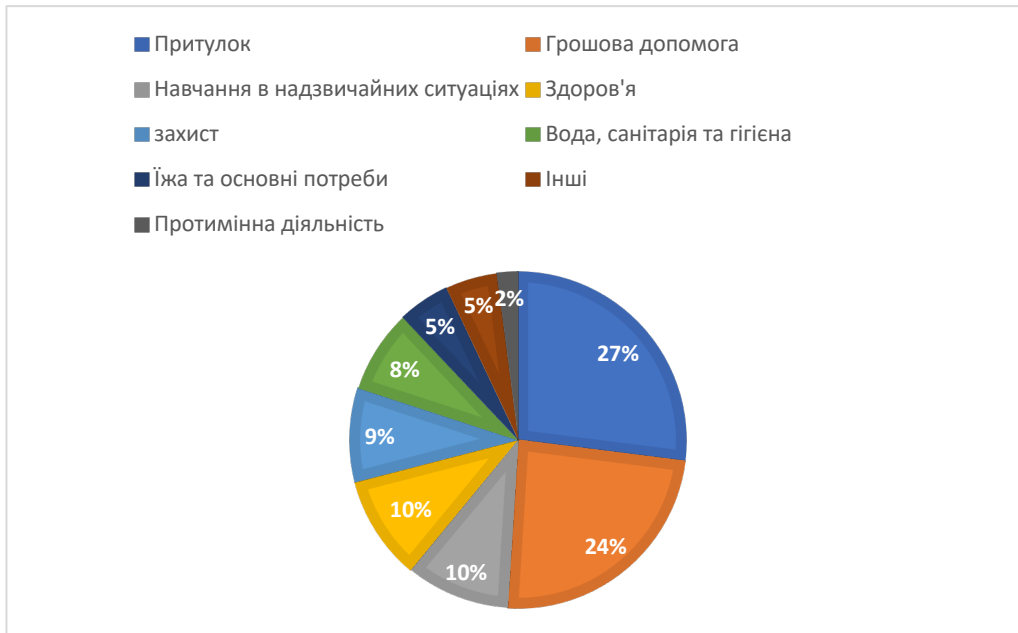

Рис. 4. Гуманітарне фінансування ЄС для України у 2023 році за секторами

Джерело: складено автором на основі даних [3]

Аналізуючи дані рис. 5, потрібно зробити такі висновки, що до початку повномасштабного вторгнення в загальному за 2021 рік тенденція експорту ЄС в Україну була зростаючою. На початок 2022 року показник почав знижуватись та набув самого мінімуму у березні 2023 року після вторгнення. Експорт товарів з ЄС в Україну з лютого до березня 2022 року впав на 1 млрд євро. В наступні місяці 2022 року експорт почав збільшуватись та на червень 2022 року став більшим ніж до вторгнення це могло бути спричинено дефіцитом багатьох товарів на українському ринку через закриття та знищення багатьох підприємств та складів під час військових дій.

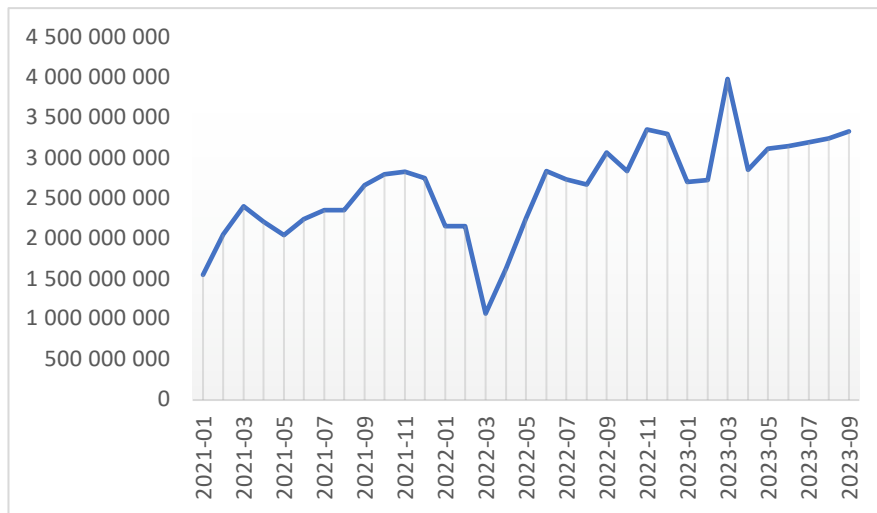

Рис. 5. Експорт товарів ЄС в Україну, у євро

Джерело: складено автором на основі даних [4]

В грудні 2022 року показник експорту склав 3,3 млрд євро. Також треба відмітити тенденцію до стрімкого зросту експорту в березні 2023 року, в цьому місяці показник набуває найбільшого показника в досліджуваній період та складає майже 4 млрд євро. Надалі експорт трохи знижується, але має стабільну тенденцію.

Імпорт товарів в ЄС з України до початку повномасштабного вторгнення стабільно збільшувалось та на січень 2022 року показник склав 2,5 млрд євро. Суттєве зниження показника відбулось у березні – квітні 2022 та на квітень 2022 року показник становив 1,6 млрд євро. Тобто майже на 1 млрд євро знизився імпорт ЄС з України за три місяці 2022 року в порівнянні з початком 2022 року. Надалі до грудня 2022 року можна побачити стрімкий зріст українського експорту в ЄС, що могло бути спричиненим «Зерновою угодою», завдяки якій Україна мала змогу вивозити більшість свого товару морем. На грудень 2022 року показник європейського імпорту з України становив 2,9 млрд євро. Надалі показник мав тенденцію до зниження, що могло бути спричинене не продовженням «Зернової угоди» та постійною атакою портів Чорного моря з боку росії.

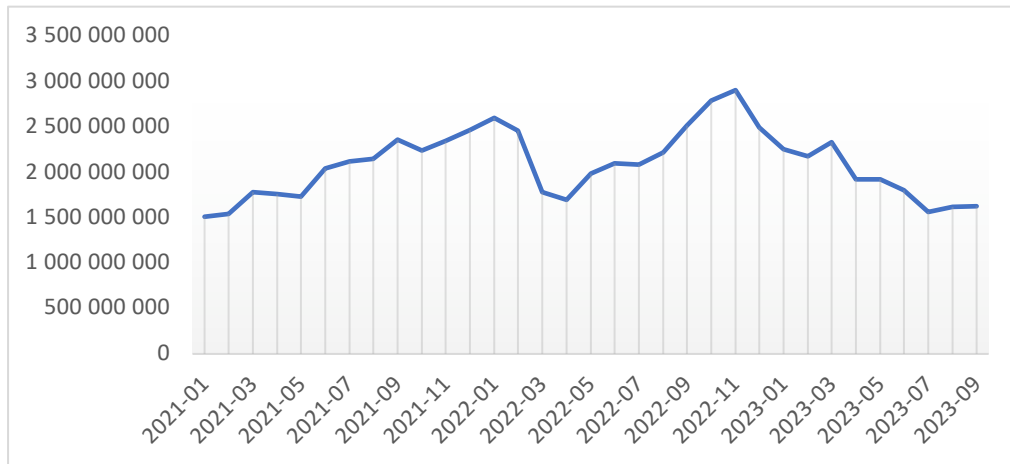

Рис. 6. Імпорт товарів ЄС з України, у євро

Джерело: складено автором на основі даних [8]

Повномасштабне вторгнення внесло свої корективи в інвестиційну діяльність, як ЄС, так і України. Інвестиційна привабливість України після початку повномасштабної війни в усіх сферах погіршилась через високу ризикованість і нестабільність у прибутковості. Але інвестиційна взаємодія між Україною та ЄС відіграє ключову роль у сприянні сталому економічному розвитку та укріпленні відносин між регіонами. Обмін кращими практиками, технологіями та капіталом сприяє створенню стабільного середовища для росту та процвітання. Однак для досягнення повного потенціалу співпраці важливо подолати внутрішні та зовнішні виклики, забезпечуючи стійкість та відкритість для нових можливостей.

Аналізуючи динаміку прямих інвестицій України та ЄС, потрібно зробити такі висновки, що динаміка обох показників має протилежну тенденцію. Прямі інвестиції з України в країни ЄС зростали протягом 2018-2020 рр., в той час як інвестиції з ЄС в Україну мали тенденцію до зниження, що могло бути спричинене пандемією коронавірусу. В 2021 році інвестиції з ЄС стрімко зростають, а з України різко знижуються. Повномасштабне вторгнення на показники прямих інвестицій також мала різну динаміку, з ЄС інвестиції зменшились на 12 млрд дол США, що свідчить про недовіру інвесторів до ринку інвестицій в Україну, через військові дії. Щодо

інвестицій з України вони зросли на 500 млн дол США, порівняно з 2021 роком, через бажання інвесторів перекинути свої інвестиції в більш безпечну та нестабільну зону, тобто до країн ЄС.

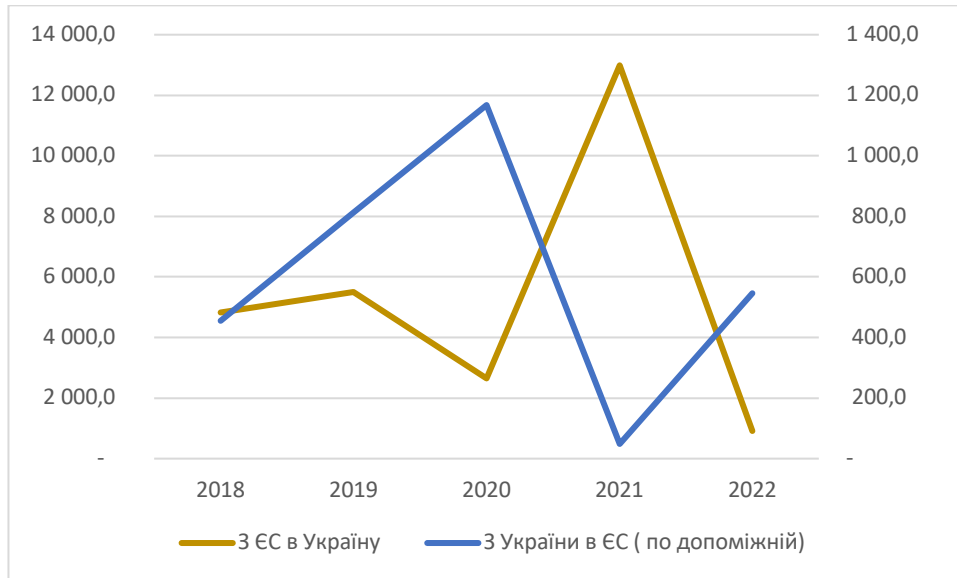

Рис. 7. Інвестиційна діяльність України та ЄС, млн дол США

Джерело: складено автором на основі даних [15]

В контексті вторгнення торговельні відносини між Україною та ЄС суттєво змінилися, впливаючи на постачання та ціни на ряд товарів та послуг. Це, в свою чергу, має важливий вплив на інфляційні показники в країнах ЄС. За даними Eurostat, інфляційні показники 27 країн ЄС віддзеркалюють економічні та соціальні наслідки повномасштабного російського вторгнення в Україну. Дослідження показує, що вплив на інфляцію був поступовим, з початковими проявами напруги у кінці 2021 року. В більшості країн максимальні значення інфляції були досягнуті в кінці лютого 2022 року - початку січня 2023 року. Однак багато країн відзначилися тенденцією до зниження показників в 2023 році, свідчачи про певну стабілізацію.

На початку 2021 року Польща та Угорщина мали найвищі показники інфляції - 3,6% та 2,9% відповідно. Після початку вторгнення інфляція стала зростати, а в 2022 році Швеція, Німеччина, Нідерланди та Румунія

відзначилися найвищими показниками. Швеція досягла 10,8%, Німеччина – 11,3%, Нідерланди – 17,1%, а Румунія – 14,6%.

Серед країн, які найбільше постраждали від вторгнення, Польща, Угорщина та Чехія відзначилися найвищими показниками інфляції у 2022 році. Польща зафіксувала 17,2%, Чехія – 19,1%, а Угорщина – неймовірні 26,2%.

Ці дані свідчать про те, що ефекти вторгнення суттєво вплинули на економічну динаміку країн ЄС, змушуючи їхні інфляційні показники стрімко зростати. Вищі показники інфляції в країнах, які найбільше постраждали, свідчать про серйозний тиск на економіки та нестабільність у зв'язку з кризою, яку викликало вторгнення в Україну [17].

Оскільки інфляція була одним з макроекономічних показників, яка мала найбільший вплив від нестабільності спричиненої повномасштабним вторгненням росії в Україну, важливо більш детально розглянути та проаналізувати, які саме фактори впливають на інфляцію ЄС.

Для дослідження інфляції Європейського Союзу за період 2000-2022 років побудована регресійна модель. Ця модель аналізує вплив таких змінних, як GDP – Валовий Внутрішній Продукт, GGD – державний борг, CA – рахунок поточних операцій, Unem – безробіття, Rem – грошові перекази, Mig – чиста міграція на Infl - рівень інфляції в ЄС. Тому у табл. 1 наведені дані з проведеного регресійного аналізу.

Проаналізувавши отримані дані з табл. 1., можна зробити такі висновки. По-перше, стандартизовані бета-коефіцієнти з'ясовують, який з факторів має найбільший вплив на залежну змінну – інфляцію Європейського Союзу. Тому, можна помітити, що найбільш впливове значення надають грошові перекази. Цей коефіцієнт свідчить про те, що зі збільшенням грошових переказів на одне стандартне відхилення, залежна змінна – інфляція ЄС зменшується на 2,115.

Регресійна модель впливу економічних показників на інфляцію ЄС

Модель	Нестандартизовані коефіцієнти		Стандартизовані коефіцієнти		Значимість
	B	Стандартна похибка	Бета	t	
1 (Константа)	16,123	4,142		3,892	0,001
GDP	2,706E-13	0,000	0,731	2,561	0,022
GGD	-0,032	0,077	-0,230	-0,421	0,680
CA	0,004	0,002	0,754	1,740	0,102
Unem	-0,498	0,180	-0,629	-2,769	0,014
Rem	-16,707	4,631	-2,115	-3,608	0,003
Mig	-1,675E-6	0,000	-0,529	-2,203	0,044

Залежна змінна: інфляція ЄС

Джерело: складено авторами на основі даних [6; 7; 9; 11; 13; 14; 16]

Державний борг має найменший вплив на залежну змінну, тобто з її збільшенням на одне стандартне відхилення, інфляція ЄС зменшується на 0,230.

Чотири проаналізовані коефіцієнти є значущими, адже чотири коефіцієнти t Стьюдента відповідають загальноприйнятим стандартам рівня значимості.

Таким чином, проаналізувавши отримані результати, можна скласти таку емпіричну модель та зробити наступні висновки:

$$\text{Infl} = 0,731\text{GDP} - 0,230 + 0,754 - 0,629\text{Unem} - 2.115\text{Rem} - 0,529\text{Mig}$$

(0,021**) (0,680) (0,102) (0,014**) (0,003***) (0,044**)

Адекватність моделі описана:

1. Один коефіцієнт з 1% значимості; три – з 5% значимості.
2. R2 = 0,730 (73%), тобто обрані фактори пояснюють залежну інфляцію ЄС на 73%;
3. F = 6,773, F_{крит.} = 2,79.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну мало значний вплив на економічні відносини між Україною та ЄС. Найбільш очевидним наслідком вторгнення стало масове переміщення людей, які рятувалися від війни. Близько 4,2 мільйонів українців виїхали до країн ЄС та отримали тимчасовий захист. Це призвело до значного збільшення міграційних потоків між Україною та ЄС, а також до посилення соціальної та економічної відповідальності країн ЄС перед Україною. Крім того, вторгнення призвело до значних перешкод у торгівлі між Україною та ЄС. Експорт товарів з України в ЄС знизився на 27% у 2022 році, а імпорт товарів з ЄС в Україну – на 32%. Це, в свою чергу, призвело до негативного впливу на економічні показники обох країн. Вторгнення також негативно вплинуло на інвестиційну діяльність між Україною та ЄС. Прямі інвестиції з ЄС в Україну скоротилися на 12 млрд дол США у 2022 році, а прямі інвестиції з України в ЄС зросли на 500 млн дол США. Це свідчить про зниження довіри інвесторів до українського ринку та перенесення інвестицій в більш безпечні регіони. Одним з найбільш значущих наслідків вторгнення стало зростання інфляції в країнах ЄС. Це було викликано, зокрема, підвищенням цін на енергоносії та продовольство, а також порушенням торговельних зв'язків між Україною та ЄС. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення таких питань, як довгострокові наслідки вторгнення для економічних відносин між Україною та ЄС, вплив вторгнення на економічне зростання та розвиток обох країн, методи управління наслідками вторгнення для економічних відносин між Україною та ЄС.

Література

1. Antezza A., Bushnell K., Frank A., Frank P., Franz L., Kharitonov I., Kumar B., Rebinskaya E., Trebesch C., Schramm S., Weiser L., Schade C. Ukraine Support Tracker Data. *Kiel Institute*. 2023. URL: <https://www.ifw->

- kiel.de/publications/ukraine-support-tracker-data-20758/ (дата звернення: 25.11.2023).
2. Boichenko K., Ashraf R.U., Mata N. M., Gherghina C. Ş. The EU's Socio-economic Development Against the Backdrop of the War in Ukraine. *Central European Economic Journal*. 2023. 10(57). P. 72-89. URL: https://www.researchgate.net/publication/370409918_The_EU's_Socio-economic_Development_Against_the_Backdrop_of_the_War_in_Ukraine (дата звернення: 25.11.2023).
 3. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. *European Commission*. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en (дата звернення: 25.11.2023).
 4. Export of EU-Ukraine goods. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-045409__custom_8687975/default/table?lang=en (дата звернення: 25.11.2023).
 5. Factsheet: EU solidarity with Ukraine. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/FS_22_3862 (дата звернення: 25.11.2023).
 6. GDP EU 27. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMQ_10_GDP__custom_5988171/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4f36f678-c8a5-48ea-b71a-fd800e5fd465 (дата звернення: 25.11.2023).
 7. Government Debt EU 27. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1__custom_8064226/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=c2d00893-311d-43b5-абас-59413сее2310 (дата звернення: 25.11.2023).
 8. Import of EU-Ukraine goods. *Eurostat*. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds->

- 045409__custom_8579684/default/table?lang=en (дата звернення: 25.11.2023).
9. Inflation EU 27. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EI_CPHI_M__custom_2128133/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=d2723afa-a8ac-42c9-9e91-c2d048a35ff0 (дата звернення: 25.11.2023).
10. Khudaykulova M., Yuanqiong H., Khudaykulov A. Economic Consequences and Implications of the Ukraine-Russia War. *International Journal of Management Science and Business Administration*. 2022. Vol. 8, Is. 4. P. 44-52. URL: https://www.researchgate.net/publication/362057842_Economic_Consequences_and_Implications_of_the_Ukraine-Russia_War (дата звернення: 25.11.2023).
11. Net migration EU 27 data. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_netmigr/default/table?lang=en (дата звернення: 25.11.2023).
12. Overview EU civil protection and humanitarian aid activities in Ukraine. *European Commission*. 2023. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/system/files/2023-09/ECHO%20support%20to%20Ukraine_September2023.pdf (дата звернення: 25.11.2023).
13. Personal remittances EU 27. *The World Bank*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.CD.DT?locations=EU> (дата звернення: 25.11.2023).
14. Unemployment EU 27. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EI_LMHR_M__custom_5125248/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=1fcddf86-dc5e-4327-9057-d0ae03979074 (дата звернення: 25.11.2023).

15. Прямі інвестиції в та з України. *Національний Банк України: вебсайт*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#5> (дата звернення: 25.11.2023).
16. Current account EU 27 annual data. *Eurostat*. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00038/default/table?lang=en> (дата звернення: 25.11.2023).
17. Чубка О.М., Косик В.М. Вплив війни на економіку України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Вип. 3 (36). С. 131-136 URL: https://www.researchgate.net/publication/369398722_THE_IMPACT_OF_THE_WAR_ON_THE_ECONOMY_OF_UKRAINE (дата звернення: 25.11.2023).

References

1. Antezza, A., Bushnell, K., Frank, A., Frank, P., Franz L., Kharitonov, I., Kumar, B., Rebinskaya, E., Trebesch, C., Schramm, S., Weiser, L., & Schade, C. (2023). Ukraine Support Tracker Data. *Kiel Institute*. Retrieved from <https://www.ifw-kiel.de/publications/ukraine-support-tracker-data-20758/>
2. Boichenko, K., Ashraf, R.U., Mata, N. M., & Gherghina, C. Ş. (2023). The EU's Socio-economic Development Against the Backdrop of the War in Ukraine. *Central European Economic Journal*, 10(57), 72-89. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/370409918_The_EUs_Socio-economic_Development_Against_the_Backdrop_of_the_War_in_Ukraine
3. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. *European Commission*. Retrieved from https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en

4. Export of EU-Ukraine goods. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-045409__custom_8687975/default/table?lang=en
5. Factsheet: EU solidarity with Ukraine. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/FS_22_3862
6. GDP EU 27. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMQ_10_GDP__custom_5988171/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4f36f678-c8a5-48ea-b71a-fd800e5fd465
7. Government Debt EU 27. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1__custom_8064226/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=c2d00893-311d-43b5-a6ac-59413cee2310
8. Import of EU-Ukraine goods. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-045409__custom_8579684/default/table?lang=en
9. Inflation EU 27. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EI_CPHI_M__custom_2128133/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=d2723afa-a8ac-42c9-9e91-c2d048a35ff0
10. Khudaykulova, M., Yuanqiong, H., Khudaykulov, A. (2022). Economic Consequences and Implications of the Ukraine-Russia War. *International Journal of Management Science and Business Administration*, 8, 4, 44-52. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/362057842_Economic_Consequences_and_Implications_of_the_Ukraine-Russia_War
11. Net migration EU 27 data. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_netmigr/default/table?lang=en.

12. Overview EU civil protection and humanitarian aid activities in Ukraine. (2023). *European Commission*. Retrieved from https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/system/files/2023-09/ECHO%20support%20to%20Ukraine_September2023.pdf
13. Personal remittances EU 27. *The World Bank*. Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.CD.DT?locations=EU>
14. Unemployment EU 27. *Eurostat*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EI_LMHR_M__custom_5125248/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=1fcddf86-dc5e-4327-9057-d0ae03979074
15. Priami investytsii v ta z Ukrainy [Direct investments in and from Ukraine]. *Natsionalnyi Bank Ukrainy: vebсайт – National Bank of Ukraine: website*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#5> [in Ukrainian].
16. Surrent account EU 27 annual data. *Eurostat*. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00038/default/table?lang=en>
17. Chubka, O.M., & Kosyk, V.M. (2022). Vplyv viyny na ekonomiku Ukrainy [The impact of the war on the economy of Ukraine]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, 3 (36). S. 131-136 Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/369398722_THE_IMPACT_OF_THE_WAR_ON_THE_ECONOMY_OF_UKRAINE [in Ukrainian].